

Afdoend onderzoek

Blaricummertolleen te Laren

25 september 2020

Samenvatting

Naast het voormalige zwembad de Biezem te Laren is een ligweide aanwezig. In de praktijk ligt de ligweide braak. Er staan geen gebouwen op het terrein. De gemeente Laren is bezig met de voorbereiding van ontwikkeling van woningen op de ligweide. Voor de ontsluiting zal een deel van de houtsingel gekapt moeten worden. Voor het project is een quick scan ecologie uitgevoerd. Gebleken is dat een vliegrouete van vleermuizen niet met absolute zekerheid is uit te sluiten.

Beschermde soorten

Uit de resultaten van het onderzoek is gebleken dat de houtsingel niet gebruikt wordt als vliegrouete. Er zijn wel enkele jagende dieren gehoord en gezien.

Inhoud

- 2 - Inleiding**
- 3 - Beschrijving gebied**
- 4 - Beschrijving werkwijze**
- 8 - Waarnemingen**
- 11- Analyse**
- 13- Maartegelen**
- 14- Advies & Bronnen**

Inleiding

Naast het voormalige zwembad de Biezem te Laren is een ligweide aanwezig. In de praktijk ligt de ligweide braak. Er staan geen gebouwen op het terrein. De gemeente Laren is bezig met de voorbereiding van ontwikkeling van woningen op de ligweide. Voor de ontsluiting zal een deel van de houtsingel gekapt moeten worden. Voor het project is een quick scan ecologie uitgevoerd. Gebleken is dat een vliegrouete van vleermuizen niet met absolute zekerheid is uit te sluiten.

In de voorliggende notitie worden de resultaten van het afdoend onderzoek naar vleermuizen gepresenteerd. Waarnemingen van andere - minder strikt - beschermde soorten zijn voor zover relevant eveneens genoteerd. Het onderzoek naar beschermde soorten is gestart in het najaar van 2018 en afgerond in het voorjaar van 2019. De inventarisaties naar vleermuizen zijn conform het vleermuisprotocol en andere handleidingen voor goede inventarisaties uitgevoerd.

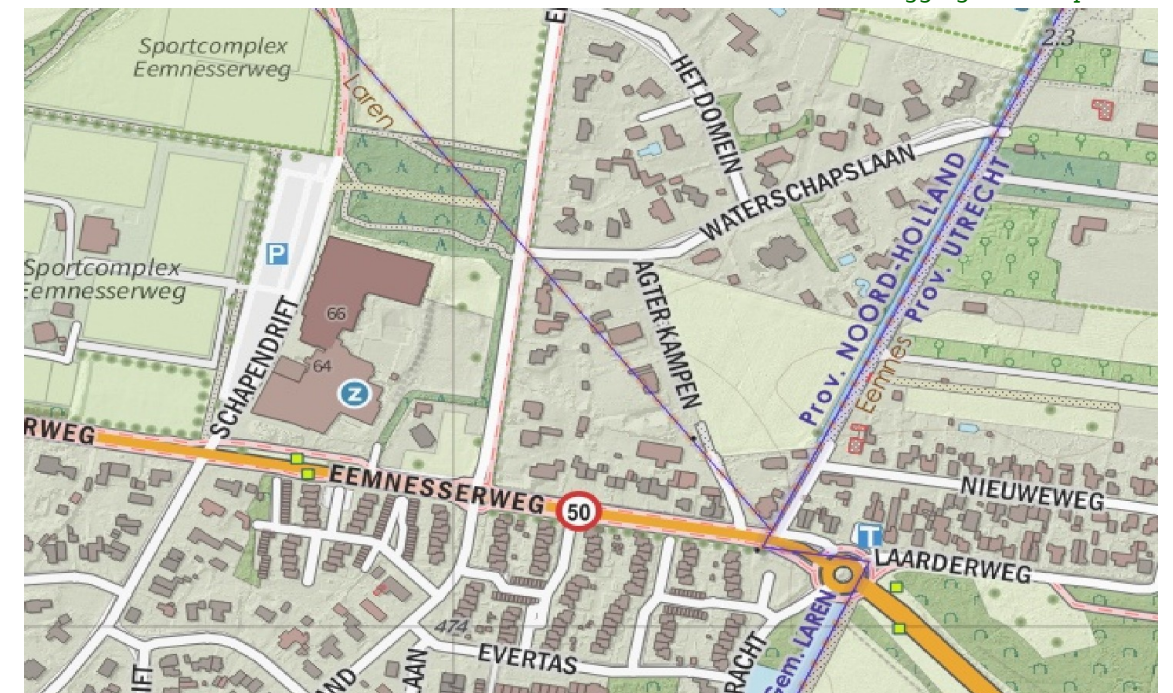
Bij de analyse van de effecten is gelet op de effecten veroorzaakt door de veranderde omgeving en het veranderde gebruik. Daarnaast zijn de effecten bepaald die veroorzaakt worden door de werkzaamheden, die nodig zijn om te komen tot de gewenste werkzaamheden. Daarbij is naast de planlocatie sec. gelet op de directe omgeving en de effecten op soorten in de omgeving.

Colofon

Opdrachtgever	Gemeente Laren
Projectnummer	20.059
Datum	25 september 2020
Auteur	P.J.H. van der Linden
Gecontroleerd	M. Nieuwhof
Status	concept

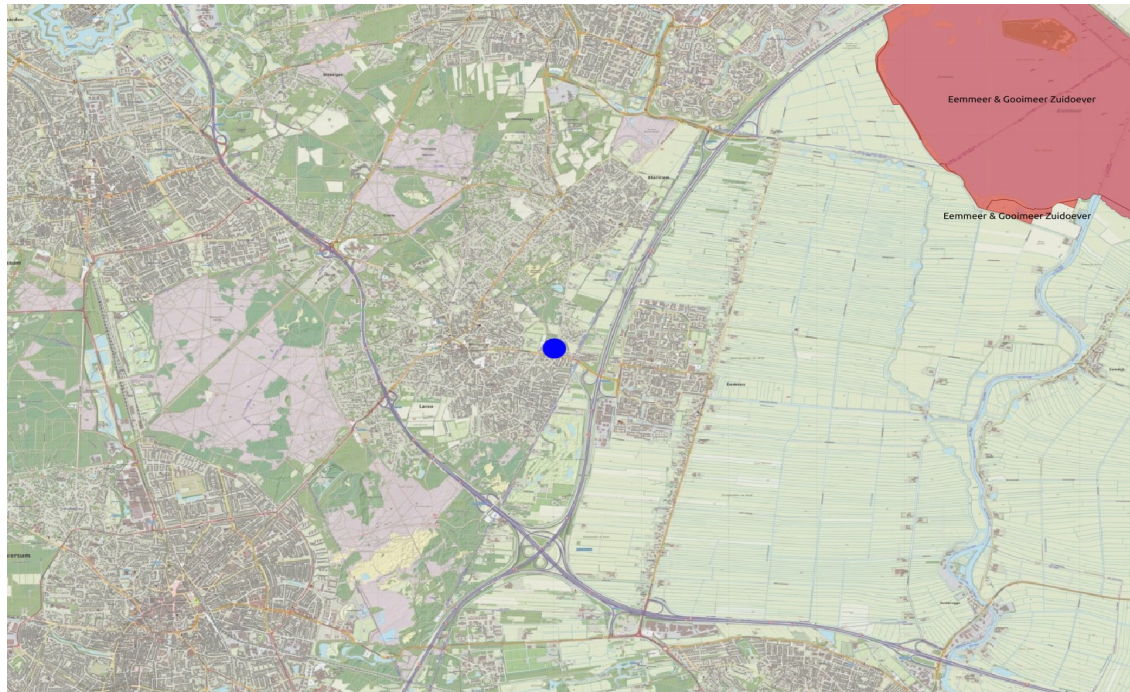
Els & Linde B.V.
Spechtstraat 59
1223 NX Hilversum
mob 06 - 27564247
e-mail vanderlinden@elsenlinde.nl

Ligging van het perceel

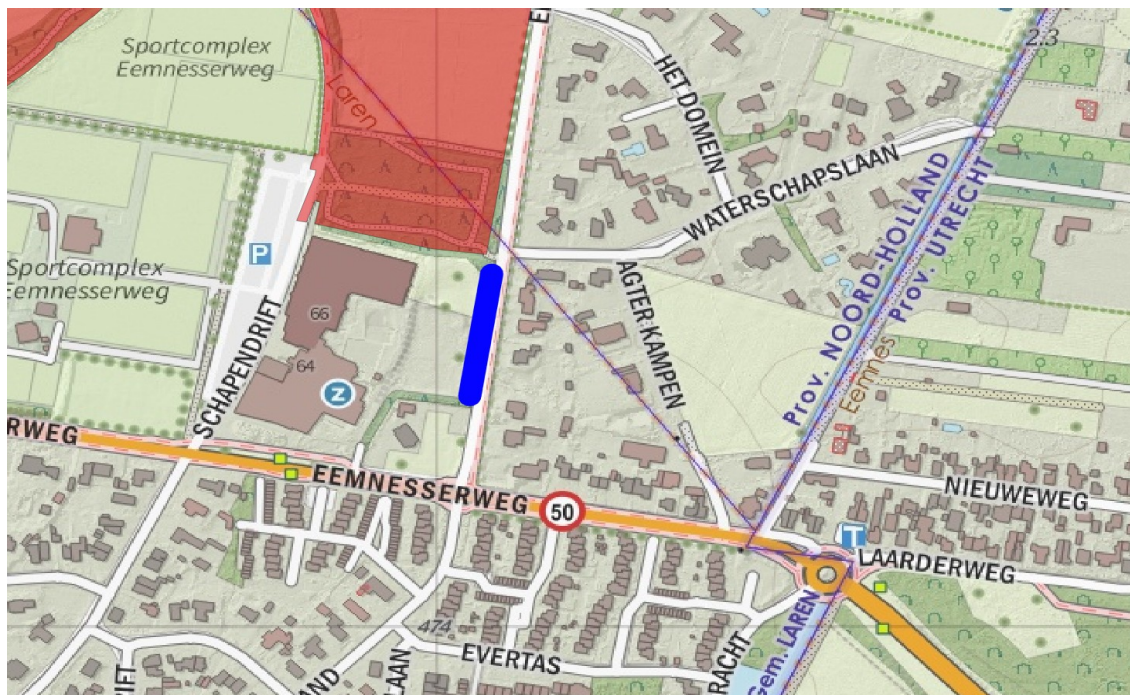

H02 Planomgeving: locatie, omgeving en beschermde natuurgebieden

Ligging van de Natura 2000-gebieden.

Ligging van de Natuurnetwerk Nederland.

De ligweide van het voormalige zwembad ligt aan de Blaricummertolleen tegen de grens met Blaricum. Langs de weg is een houtsingel aanwezig, het perceel zelf is begroeit met ruw gras. De Natura 2000-gebieden liggen op grote afstand en buiten de bebouwde kom. Het Eemmeer en zuidoever Gooimeer ligt op 5 km, Het Naardermeer ligt op 6,5 km. Gebieden die binnen het – beschermde – natuurnetwerk Nederland vallen liggen aan de noordzijde van de ligweide.

Natura 2000

Via de Natura 2000 zijn gebieden beschermd van internationaal belang. Voor deze gebieden zijn doelstellingen geformuleerd voor het behoud van habitats en planten en dieren. Deze Natura 2000 gebieden zijn ook beschermd tegen invloeden van buiten, zoals stikstofdepositie en grondwaterstromen. Voor functie waardoor de depositie van stikstofverbindingen toeneemt is een berekening noodzakelijk van de effecten.

Natuurnetwerk Nederland

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk van Nederland. Het Natuurnetwerk Nederland wordt via de ruimtelijke verordening beschermd

H03 Werkwijze: technieken, veldbezoeken & omstandigheden in het veld

Afdoende inventarisatie

Voor de afdoende inventarisatie van beschermde soorten, is het van belang dat deze worden uitgevoerd volgens enkele regels. Het gaat om voldoende inspanning met geschikte technieken, in het optimale seizoen en door gekwalificeerd personeel. De gebruikte methoden en technieken worden aangepast op de situatie en op de te verwachten soorten. Hierbij wordt een afweging gemaakt welke methoden en technieken het meest geschikt zijn. Voor verschillende soorten zijn protocollen verschenen of kan worden teruggevallen op wetenschappelijke literatuur, gericht op het inventariseren van soorten. Daarnaast zijn er voor een beperkte lijst soorten een kennisdocument verschenen. Voor het inventariseren van beschermde soorten gebruikt Els & Linde de verschillende genoemde bronnen, aangevuld met terrein- en soortkennis van de eco-loog. Belangrijk onderdeel van een afdoend onderzoek is dat de gebruikte techniek op een juiste manier wordt vastgelegd, zodat het onderzoek is te reproduceren.

Technieken onderzoek vleermuizen

Voor het inventariseren van vleermuizen is maart 2017 een – update van - protocol verschenen van de Zoogdiervereniging. Voor het onderzoek naar vleermuizen wordt de meest recente versie van het vleermuisprotocol gehanteerd. Het vleermuisprotocol geeft een grote mate van juridische zekerheid dat voldaan is aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning. Het vleermuisprotocol is gebaseerd op de meest recente wetenschappelijke inzichten en voldoet aan de eisen die het bevoegd gezag stelt aan een gedegen onderzoek. Naast het vleermuisprotocol worden voor het onderzoek naar vleermuizen, tevens het kennisdocument van de BIJ12 gevolgd. De kennisdocumenten geven een overzicht van maatregelen die genomen kunnen worden om negatieve effecten op soorten te verminderen of te voorkomen. Daarnaast beschrijven het kennisdocument de ecologische aspecten en de wijze waarop de afwezigheid van soorten afdoende kan worden aangetoond. Aanvullend op het vleermuisprotocol en het kennisdocument, worden verschillende bronnen geraadpleegd om de biogeografie van soorten vast te stellen.

Voor de geluidswaarnemingen tijdens de inventarisaties van vleermuizen, wordt gebruik gemaakt van een Pettersson D240x batdetector. In combinatie met de batdetector wordt voor geluidopnames een Edirol opname apparaat gebruikt. Waar nodig worden de opgenomen geluiden achteraf geanalyseerd (Batsound, Raven). De geluidswaarnemingen worden tijdens de inventarisaties gecombineerd met zichtwaarnemingen van de onderzoeker. Indien noodzakelijk worden luistersets op doeltreffende punten geïnstalleerd, als aanvulling op het onderzoek. Voorafgaande aan de inventarisaties van vleermuizen, worden de omstandigheden binnen de planlocatie vastgelegd met een fotocamera. Na afronding van de inventarisaties worden de beeldmaterialen en de sporen gevonden geanalyseerd.

Veldbezoeken & omstandigheden in het veld

De onderzoeken naar vleermuizen bestaan uit verschillende inventarisaties en worden uitgevoerd in het optimale seizoen. Vleermuizen beschikken over een netwerk

aan vaste verblijfplaatsen en verplaatsen zich binnen dit netwerk regelmatig. In het voorliggende is onderzoek naar de potentieel aanwezige vliegroute van belang. Uit de quick scan is gebleken dat andere verblijfplaatsen niet aanwezig kunnen zijn.

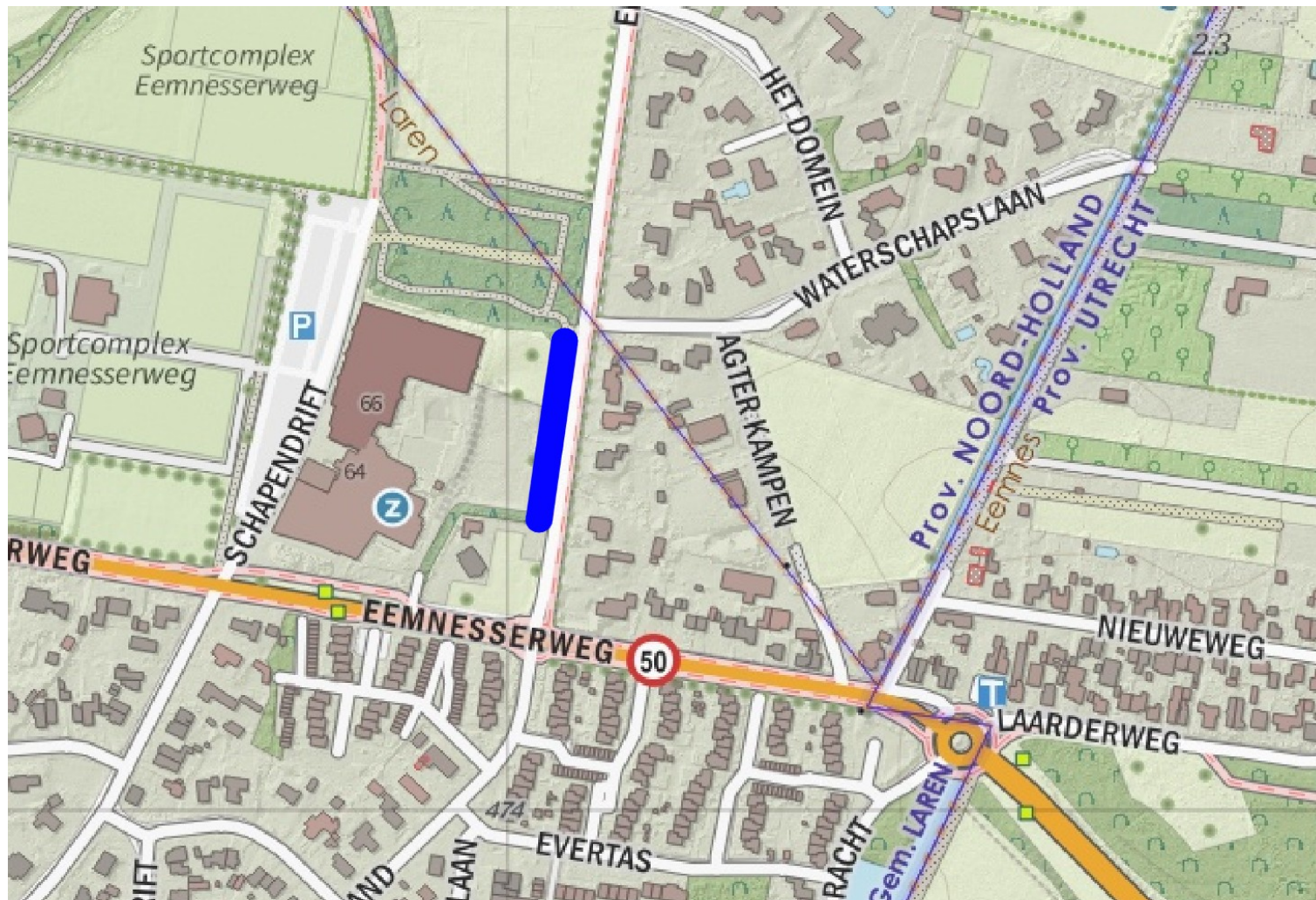
Voor het zoeken naar vliegroutes van vleermuizen is de periode van 1 mei tot en met 1 oktober de optimale onderzoekstijd. Voor de vliegroutes is het noodzakelijk minimaal twee inventarisaties uit te voeren. Omdat zowel in de kraamtijd als in het najaar verschillende vliegroutes mogelijk zijn is er voor gekozen om zowel in het voorjaar als in het najaar te inventariseren. Per inventarisatie dient minimaal twee uur onderzoek te worden gedaan. Tijdens de inventarisaties wordt gezocht naar vliermuizen die langs de houtsingel vliegen.

Tijdens de inventarisaties waren de weersomstandigheden voldoende voor een betrouwbaar resultaat. Wat geschikte weersomstandigheden zijn is beschreven in verschillende onderzoeksprotocollen en wetenschappelijke publicaties. In de tabel worden de inventarisaties en de veldomstandigheden samengevat.

H04 Waarnemingen: veldgegevens en gegevens uit de literatuur

Voor het project is eerder een oriënterend onderzoek uitgevoerd (Van der Linden 2018). In dat onderzoek is als aannemelijk gesteld dat binnen de bebouwing op het terrein, vleermuizen voorkomen. Om die reden is een aanvullend onderzoek naar deze soorten uitgevoerd.

Bronnenonderzoek

Voor het onderzoek naar potentieel aanwezige beschermde soorten zijn de beschikbare regionale en landelijke verspreidingsatlassen en enkele digitale bronnen geraadpleegd. Uit de meldingen blijkt dat in het dorp de huismus bekend is. Langs de A27 en op enkele lekken in het dorp wordt de buizerd gemeld. Opvallend is het ontbreken van de gewone dwergvleermuis. Zeer waarschijnlijk is dat een waarnemerseffect.

Inventarisatie vleermuizen – 30 mei, 30 juli & 15 september 2020

Op 30 mei, 30 juli en 15 september 2020 een inventarisatie uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen langs de houtsingel aan de Blaricummertolleen te Laren. Tijdens de inventarisatie is gezocht naar vleermuizen die de houtsingel als vliegroute gebruiken.

Waarnemingen 30 mei 2020

Tijdens de inventarisatie zijn jagende dieren waargenomen in de woonwijk ten oosten van de Blaricummertolleen. Ook zijn er gewone dwergvleermuizen waargenomen die haaks over de houtsingel vliegen om boven het grasveld te jagen. Er zijn geen vleermuizen waargenomen die de houtsingel als vliegroute benutten.

Waarnemingen 30 juli 2020

De waarnemingen van eind mei kunnen bevestigd worden. Er vliegen dieren haaks over de houtsingel, maar niet in de lengte richting.

Waarnemingen 15 september 2020

Er zijn geen vleermuizen waargenomen ter hoogte van de Blaricummertolleen. Langs de Goyergracht zijn jagende gewone dwergvleermuizen gehoord.

H05 Analyse: beoordeling van de effecten op de natuurwaarden

Bij de analyse wordt gelet op de effecten als gevolg van het veranderde gebruik en de veranderde inrichting. Daarnaast wordt gelet op de effecten als gevolg van de werkzaamheden, om de veranderingen te kunnen bereiken. Voor zover plangebieden binnen het Natuurnetwerk, het weidevogelleefgebied, Natura 2000 gebied of andere beschermde natuurgebieden liggen, worden de effecten op deze beschermde natuurgebieden binnen de analyse getoetst. Voor de Natura 2000 gebieden is de externe werking eveneens van belang; de belangrijkste externe effecten worden veroorzaakt door toename van depositie, geluid en licht. Daarnaast kunnen veranderde grondwaterstromen een effect veroorzaken.

Uit de quick scan ecologie van 16 augustus 2018 is gebleken dat binnen de planlocatie vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig kunnen zijn. Door bureau Els & Linde is in het najaar 2018 en in het voorjaar van 2019, een afdoend onderzoek naar vleermuizen binnen de planlocatie uitgevoerd. De analyse van deze notitie beperkt zich tot de effecten op beschermde soorten die tijdens het afdoend onderzoek naar vleermuizen zijn aangetroffen.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming kent een afdeling voor soortbescherming en een afdeling voor gebiedsbescherming. Binnen de gebiedsbescherming zijn de Natura 2000-gebieden beschermd. De bescherming geldt ook voor externe factoren; zoals grondwaterstromen en stikstofdepositie.

De soortbescherming binnen de Wet natuurbescherming richt zich op de internationale afspraken, en geeft een uitbreiding van de beschermde soorten door aan de rode lijst (bedreigd en ernstig bedreigd) een beschermd status te koppelen. Binnen de bebouwde kom is de belangrijkste wijziging in de beschermde soorten het vervallen van de bescherming op muurplanten en orchideeën.

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is conform het vleermuisprotocol en andere handleidingen voor goede inventarisaties uitgevoerd. Uit de resultaten van het afdoend onderzoek naar vleermuizen blijkt dat er geen vleermuizen gebruik maken van de hout-singel als vliegroute. Er is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

H06 Conclusie, advies en gebruikte bronnen

Naast het voormalige zwembad de Biezem te Laren is een ligweide aanwezig. In de praktijk ligt de ligweide braak. Er staan geen gebouwen op het terrein. De gemeente Laren is bezig met de voorbereiding van ontwikkeling van woningen op de ligweide. Voor de ontsluiting zal een deel van de houtsingel gekapt moeten worden. Voor het project is een quick scan ecologie uitgevoerd. Gebleken is dat een vliegroute van vleermuizen niet met absolute zekerheid is uit te sluiten.

Beschermden soorten

Uit de resultaten van het onderzoek is gebleken dat de houtsingel niet gebruikt wordt als vliegroute. Er zijn wel enkele jagende dieren gehoord en gezien.

- Dietz, Chr., O. von Helversen & D. Nill (2012) Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Triton Natuur
- Kapteyn, K. (1995) Vleermuizen in het landschap. Schuyt & co, Haarlem.
- Simon, M., S. Hüttenbügel & J. Smit-Viergutz (2004) Ökologie und Schutz von Fledermäusen in Dörfern und Städten. Bundesamt für Naturschutz, Bonn.
- Hoogeboom, D.M., F. Visbeen, J. Wondergem, W. Ruitenbeek (2014) Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren. NOZOS, Landschap Noord-Holland.
- provincie-noordholland.nl
- waarneming.nl